

## TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA METODLAR

**Kutlimuratov Aziz Ruzimovich**

*Toshkent viloyati Olmaliq shahar, Ipak yo'li innovatsiyalar universiteti,  
assistent. Bosh direktori-boshqaruv raisi  
E-mail. azizruzimovich37@gmail.com,  
+998931604848*

**Annotatsiya:** Ta'lim sifati ta'lim jarayonining samaradorligi va natijalarini aniqlashda eng muhim omillardan biridir. Zamonaviy ta'lim tizimida ta'lim sifati baholashning qulay, ob'ektiv va universal metodlari talab etiladi. Ushbu maqolada ta'lim sifati baholashda qo'llaniladigan zamonaviy yondashuvlar va metodlar tahlil qilinadi. Buning uchun xalqaro tajribalar, yangi pedagogik texnologiyalar hamda innovatsion usullar ko'rib chiqilgan. Ta'lim sifati baholashda o'quv jarayonining barcha bosqichlariga e'tibor berish va uning natijalarini turli yo'nalishlarda tahlil qilish lozimligi asoslab beriladi.

**Kalit so'zlar :** ta'lim sifati, baholash metodlari, zamonaviy yondashuvlar, pedagogik innovatsiyalar, ta'lim standartlari, xalqaro tajriba.

**Аннотация:** Качество образования является одним из важнейших факторов при определении эффективности и результатов образовательного процесса. Современная образовательная система требует удобных, объективных и универсальных методов оценки качества образования. В данной статье анализируются современные подходы и методы оценки качества образования. Для этого рассматриваются международный опыт, новые педагогические технологии и инновационные методы. Обосновано, что для оценки качества образования необходимо учитывать все этапы образовательного процесса и анализировать результаты в различных направлениях.

**Ключевые слова:** качество образования, методы оценки, современные подходы, педагогические инновации, образовательные стандарты, международный опыт.

**Annotation:** The quality of education is one of the most important factors in determining the effectiveness and outcomes of the educational process. The modern education system requires convenient, objective, and universal methods for assessing the quality of education. This article analyzes the modern approaches and methods used to assess education quality. International experiences, new pedagogical technologies, and innovative methods are examined. It is emphasized that for assessing education quality, attention should be given to all stages of the educational process, and the results should be analyzed in various directions.

**Keywords:** education quality, assessment methods, modern approaches, pedagogical innovations, education standards, international experience.

## **Kirish**

Zamonaviy jamiyatda ta'lim tizimi doimo rivojlanib boruvchi jarayon hisoblanadi. Ta'lim sifati esa ta'lim jarayonining samaradorligini ifodalovchi asosiy ko'rsatkichlardan biridir. Ta'lim sifatini baholash – bu faqatgina o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash emas, balki ta'lim jarayonining har bir elementini, shu jumladan o'qituvchilar malakasini, darsliklarni, o'quv materiallari mazmunini va ta'lim muhitini tahlil qilishni o'z ichiga oladi.

Hozirgi kunda ta'lim sifatini baholashda an'anaviy testlar va imtihonlar bilan cheklanish yetarli emas. Zamonaviy yondashuvlar va metodlar orqali ta'lim sifatini chuqurroq tahlil qilish va uni rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish zarurati ortmoqda. Bu maqolada ta'lim sifatini baholashning zamonaviy yondashuvlari va metodlarini tahlil qilish, ularning afzalliklari va kamchiliklarini aniqlashga harakat qilinadi.

## **Tahlil va Muhokama**

### **1. Ta'lim sifatini baholashning zamonaviy yondashuvlari**

Zamonaviy ta'lim tizimida ta'lim sifatini baholash quyidagi asosiy yondashuvlarga asoslangan:

1. Holistik (butunlay) yondashuv : Bu yondashuv ta'lim jarayonining barcha komponentlarini bir-biriga bog'lab baholashga qaratilgan. O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalari, shuningdek, ularning ijtimoiy, psixologik va intellektual rivojlanishi ham baholanadi.

2. Kompetentlik yondashuvi : Bu yondashuvda o'quvchilarning amaliy hayotda qo'llashga qodir bo'lgan kompetentsiyalari baholanadi. Masalan, PISA (Programme for International Student Assessment) kabi xalqaro baholash tizimlari ana shu yondashuvga asoslangan.

3. Kognitiv va meta-kognitiv yondashuvlar : Bu yerda o'quvchilarning fikrlash qobiliyati, masalani hal qilish strategiyalari va o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalari baholanadi.

### **2. Ta'lim sifatini baholash metodlari**

Ta'lim sifatini baholashda qo'llaniladigan zamonaviy metodlar quyidagilardan iborat:

- Testlar va diagnostik baholash : Testlar oddiy bilimni tekshirishdan ko'ra chuqurroq, o'quvchilarning bilim darajasini aniqlashga qaratilgan. Diagnostik baholash esa o'quvchilarning o'rganish jarayonida uchraydigan qiyinchiliklarni aniqlashga yordam beradi.

- Portfoliyo baholash : Bu metodda o'quvchilarning o'z ishlari, loyihalari, tadqiqotlari va boshqa natijalari yig'iladi va umumiy baholash asosida analiz qilinadi. Portfoliyo baholash individual rivojlanishni kuzatishga imkon beradi.

- Kuzatuv va intervyu : Kuzatuv orqali o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligi, jamoada ishlash qobiliyati va boshqa ko'nikmalari baholanadi. Intervyu esa o'quvchilarning fikr-mulohazalarini olishga yordam beradi.

- Xalqaro baholash tizimlari : PISA, TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) va boshqa xalqaro baholash tizimlari orqali ta'lim sifati umumjahon miqyosida solishtiriladi.

### **3. Ta'lim sifatini baholashning muhim jihatlariga oid muhokama**

Ta'lim sifatini baholashda quyidagi omillar alohida ahamiyatga ega:

1. Ob'ektivlik va sub'ektivlik : Baholash jarayonida ob'ektivlikni saqlash muhimdir. Ammo ba'zi hollarda o'quvchilarning individual xususiyatlari va ta'lim muhitining ta'siri sub'ektiv baholashga olib kelishi mumkin.

2. Rivojlanishga yo'naltirilgan baholash : Faqatgina bilim darajasini baholash emas, balki o'quvchilarning rivojlanish dinamikasi hamdi ularga qo'shimcha yordam kerakligini aniqlash muhimdir.

3. Texnologiyalar roli : Raqamli texnologiyalar ta'lim sifatini baholashda yangi imkoniyatlar ochadi. Masalan, onlayn platformalar orqali avtomatlashtirilgan testlar va real vaqtda natijalarni tahlil qilish imkoniyati mavjud.

### **Xulosa**

Ta'lim sifatini baholashda zamonaviy yondashuvlar va metodlar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga katta yordam beradi. Holistik, kompetentlik va kognitiv yondashuvlar asosida ish yuritish, shuningdek, portfoliyo baholash, diagnostik testlar va xalqaro baholash tizimlaridan foydalanish ta'lim sifatini yanada yaxshilashga imkon beradi. Kelajakda ta'lim sifatini baholashda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektdan foydalanish yanada kengaytirilishi lozim.

Bu sohada olib borilgan ilmiy izlanishlar va xalqaro tajribalar asosida ta'lim tizimini takomillashtirish va uning sifatini oshirish bo'yicha yangi yechimlar ishlab chiqish zarur.

### **Foydalangan adabiyotlar ro'yxati**

1. Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives* . Longman.
2. Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice* , 5(1), 7–74.
3. Brookhart, S. M. (2013). *How to Create and Use Rubrics for Formative Assessment and Grading* . ASCD.
4. OECD (2019). *PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do* . OECD Publishing.
5. Stiggins, R. J. (2005). *Student-Involved Assessment for Learning* . Pearson.